

ધનના અણુગાર

સંસારના સર્વ વૈભવથી પરિપૂર્ણ ૩૨ ઋયોન
રસમય જીવનમાં ધનનાજી વિરહત બન્યા. સાંસારિક વૈભ
છોડી સંયમ માગે. વિચારો અને ઘોર તપસ
કરી સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમાં દેવપણે ઉત્પન્ન થયા. એ
ભવકરી મોક્ષે જશે; તે વિમાન કેવું છે-કે

દેવોની તે શય્યા ઉપર એક ચંદ્રરૂવો હોય છે તે
જુમખડાની જેમ લટકતા મોતીઓ છે તેમાં વચ્ચે મોતી
મણી મણી તોલમાં હોય છે તેની ચાર બાજુ ચાર ૩૨-૩૨ મણી
હોય છે તેની ફરતા આઠ સોળ-સોળ મણી હોય છે; તે
ફરતાં સોળ આઠ-આઠ મણી હોય છે. તેની ફરતાં
ચાર-ચાર મણી હોય છે. તેની ફરતાં ૬૪ બે-બે મણી
હોય છે. તેની ફરતા ૧૨૮ એકેક મણી હોય છે, એ
મણીને ૨૫૩ મોતી હોય છે, ૪-૫ ૬, એ બધા મોતી
વચલા મોતીની સાથે વાયુવડે અથરાય છે, એટલે તેમ
અનેક પ્રકારની રાગ-રાગણીઓ ઉત્પન્ન થાય છે

તે આ લવસન્તમીયાના નામથી ઓળખાતા
સાંભળે છે. તેનો ઉપલોગ લે છે, ત્યાં તે સુખમાં
થયેલ દેવોની ભૂખતરસ પણ છીપી જાય છે. અર્ધાત
કે તૃષ્ણા તેમને લાગતી જ નથી. એ પ્રમાણે ૩૩ આ
પમતું આયુષ્ય વ્યતીત કરે છે અને એવી શાતાસુ
લહેરમાં પણ શ્રી વીર પરમાત્માને વારંવાર સંજાર
વીરપુરુષોમાં વિજય મેળવનાર એવા જગદીશને પા
છે, તેનું નામ ભૂલતા નથી.

દેવશય્યા ઉપરના ચંદ્રઆમાં મોતીઓનો જે તોલ
મોતી છે-૬૪ મણી વિગેરે તે ઉપરથી તે મોતીઓ બહુ
માત્રા હોવાની કલ્પના ન કરવી કારણ કે તે દેવો એક
કામના શરીરવાળા હોય છે. એટલે તેની શય્યા અને તેની
ઉપરનો ચંદ્રવો પણ તેના પ્રમાણમાં જ હોવો સંભવે છે.
તેની તે મોતી જેવા દેખાતા શ્વેત પદાર્થો ધાતુની જેવા
અથવા આપનારા ભારે પણે પરિણમેલા અને અલ્પ
અથવા અલ્પનાએ પરિણમેલા પુદ્ગળો સમજવા અને મોતી
જેવા દેખાવના હોવાથી જ મોતી કહેલ છે. ત્યાં એકાવ-
તી રૂપો આનંદ અનુભવે છે.

ભાવ પૂજા

ભાવ પૂજા ભવજલ તરણુ, હરણુ તિમિર અજ્ઞાન,
કે અનાદી કાળતા, કર્મ કંઠિન તે બધુ,

સમયમાં જેમ ચંદ્રમા; માનવમાં તેમ ભાવ.

ભાવ વચરની ભાવના, મોગમાં જેમ નાવ

ભાવ પૂજા આત્માને ઉત્કર્ષે લઈ જતાર છે, અને
અનાદીકાળમાં કર્મોનો નાશ કાળમાં કરનાર છે. અનાદી-
કાળમાં સ્વોચ્ચ ભગવાનની ભાવપૂજા કેવળજ્ઞાન આપનારી છે.

પરમેશ્વર વિ નમુકારો, ત્રિજલ્લવ વરસહસ્ત વધ્યમાણુસ્સ
સંજાર ભાવનાઓ, તારિઈ નરંવ નારિંવા.

ભાવ પૂજા એકપણ નમસ્કાર શ્રી વર્ધમાન સ્વામીને

તેને તારીઓ સંજાર સમુદ્રમાંથી તરી જાય છે.

તેને અને બાલી મનની માલીન્યતા દૂર કરે છે.

ભાવે સમય પૂજાયે, ભાવે કેવલ જ્ઞાન

ભાવ પૂજા ભવજલ તરવા માટે નાવરૂપ છે અને

ભાવે સમય પૂજાયે આત્મીય જ્ઞાન મેળવી લે છે. અને

અન્તમાં કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી મોક્ષના અનાદિ અવર્ણન અનહદ સુખો મળે છે.

“ભાવના ભવ નાશિની” પવિત્ર ભાવના વડે કર્મો વિકારો નાશ કરી અગાધ આનંદ અનુભવે છે. શુદ્ધભાવ ભરત ચક્રવર્તીયે કેવલજ્ઞાન મેળવ્યું.

ભાવ પુનઃ વડે તીર્થંકર ગોત્ર બાંધી મોક્ષના સુખો મળે છે. રાવણે પ્રભુ ભક્તિથી તીર્થંકર ગોત્ર બાંધી સર્વદાના-માટે જન્મ મરણના દુખોનો નાશ કર્યો,

આ કળીકાળ પાંચમા આરામાં મનુષ્ય પ્રભુ ભક્તિ પોતાના કૃત કર્મો નાશ કરી શકે છે,

લઘી પાળ

ઊજ્જેણીમાં લઘીપાળ નામે એક ગરીબ શ્રમણ રહેતો હતો. ઘણા પ્રયત્નો કરે પણ કર્મના યોગથી પેટ પણ ન ભરાય. એક દિવસ મનમાં વિચાર કરે છે કે મહારે પ્રતિદિન જિનેશ્વર ભગવાનની ભાવ પૂજા કરવી દિવસથી બંને વખત જિનેશ્વરના મંદિરમાં જઈ પૂર્વક પ્રભુનાં ગીતોમાં બિંનઈ જાય. અને એટલે તલ્લીન થઈ જાય કે પોતાના શરીરની પણ શુદ્ધિ ન સાચી ભક્તિ તે કહી, જે તનની શુદ્ધિ જોયા સ્વ પર બંને લીનતા; આત્મ લીનતા જોયા

ઉત્કૃષ્ટ ભાવના પ્રવાહથી અધિષ્ઠાયક દેવ થયા અને લઘીપાળની દારિદ્રતા મટાડી દીધી. આ સુન્દર યોગ અને સુસાધન પામી ઉત્કૃષ્ટ ભાવના આભવ અને પર ભવ બંને કૃતાર્થ કર્યા. તે દિવસથી બન્ધ પ્રાણીયો ભાવપૂજા ભક્તિમાં પ્રવૃત્ત થયા.

યાદૃશી ભાવના યસ્ય, સિદ્ધિર્ભવતિ તાદૃશી.

સંયમ પાલન

પાંચ મહાવ્રત અંગીકાર કરી આત્મા અનાદિકાળના દુખો દૂર કરે છે, પ્રાચીન સમયમાં ચારિત્રથી અખુટ આત્મીય પામી મેળવી અને અન્તમાં મોક્ષના સુખો પ્રાપ્ત કર્યા.

ન ચ રાજ ભયં, ન ચ ચૌર ભયં;

ઈદ લોક સુખં, પરલોક દિતં.

શમ મોક્ષ ધરં, વર કીર્તિંકરં.

શ્રમણ્યત્વમિદં, રમણીયતરં.

ચારિત્ર બદલ્યું કર્યા પછી રાજ, અને ચોરનો ભય નહીં નથી. આ લોકમાં સુખકારક અને પરલોકમાં દિતકારી વસ્તુ પ્રાપ્ત અને નિર્મલ યથ આપનારું છે. ચારિત્રથી અસાધ્ય કેઈ ઉત્કૃષ્ટ સાધન નથી કે જે જલ્દીથી મોક્ષ કરી ભવ પણ આ ચારિત્ર શ્રદ્ધા સહિત હોય તો જ મેળવી છે. સમયમાં સુખમાં પ્રભુ કહે છે કે-

સિન્નજંતિ ચરણ્ય રહિયા.

સંયમ્ય રહિયા ન સિન્નજંતિ

ચારિત્ર વચનના છુપો સિદ્ધિ મેળવી લે છે પણ સુખ (સાધ્ય) ભાવના છુપોને સિદ્ધિ મળતી નથી કારણ્ય આવા ચારિત્ર પાલન માત્ર કેળાવણ્ય હોય છે. માટે ચારિત્રવળ્ય ચારિત્ર પાલન કરનાર નવપ્રવેશક સુખી જાય છે.

જે કાંઈ આપો આવે, જાવ ત્રીજે મોક્ષ સિધાવે

અંગાર મહંનાચાર્ય

શુર મહારાજ પાસે દીક્ષા લીધી પણ શ્રદ્ધા વગર
લગવાન મહાવીરના સિદ્ધાન્તો પર શ્રદ્ધા નહી રાખતા મા
દેખાવ રૂપ ચરિત્ર પાલન કરતા હતા.

આવા એક અંગારમહંન આચાર્ય હતા, સાથે ઘો
શિષ્યોનો સમુદાય હતો વિચરતા-વિચરતા નગરમાં પધાર
તે પહેલાં ત્યાં ઘીજ આચાર્ય મહારાજ હતા. તેમ
ખગર હતી કે આ આચાર્ય શ્રદ્ધા વગરના અભા
છે, માત્ર દેખાવરૂપ ચરિત્ર પાલન કરે છે. કેમકે
“વૈશ્ય રંગો પરવંચનાય” ભાવ વિનાનો વૈશ્ય
અન્યોને ઠગવા માટે હોય છે; તેથી કરી તેમની પર
માટે સ્થાંડિલ માત્રાનાં માર્ગે કોલસા પાથરી અને ઠો
ઠોવા માટે ઘઘા બચત રહ્યા. રાતના. માત્રા માટે
અને માર્ગમાં કોલસા-ચર-ચર પગ નીચે ઘોલવા લા
ત્યારે આચાર્ય કહે છે કે લગવાન મહાવીરના જીવક
મારા પગ નીચે મરીને મોક્ષે બંધ છે.

ચર-ચર કરતા જીવડા; મહાવીરના બધુ,
મરીને મહારા પગવડે, પામશે મોક્ષ સુખબધુ;

એવી વગર ક્યાની પરણુતિના લીધે તેમનું અંગાર
મહંન કરવાથી અંગારમહંનાચાર્ય નામ પડ્યું.

એવીરીતે અભવિપણે ચરિત્ર પાલન કર્યું

નવ ઐવેચેક અને સિદ્ધશિલા

સમ પૃથ્વીની ઉપરે. ધાર દેવલોક નવ ઐવેચક બાજુ.
પાંચ અનુત્તર, ત્યાં રહયા; ઉપર મોક્ષપ્રમાણુ.
આતમ શુભ પરિણામથી, ઉંચ ગતિ ને પાય.
ઉપસમ, સપત્ની શ્રેણીઓ, જીવનમાં જો લાય.
નીચે સમ પૃથ્વી બાજુ, સાત નરકનો વાસ.
એક એકથી વધુ કહ્યું; દુઃખ ઘણેરો ત્રાસ.
આતમ અશુભ પ્રવૃત્તિમાં, રમણુ કરે દિન રાત,
પરમામાત્રીને આંગણે; સહવા પડશે ઘાત.

પદ્મ-આતમક ચૌદ રાજલોક એ હાથ કેડ ઉપર ઈઈ
તેમ પસારી જીભા પુરૂષના આકારે છે; તેમાં કેટલી
પુષ્ટિ ઉપજે છે; નાશ પામે છે; અને સ્થિર રહે છે,
તેમ ઉત્પાત જ્યવ, કુવની સ્થિતિવાળો છે.

તેમાં નવનાડી એક રાજ પ્રમાણુ સ્વયંભુરમણુ સમુદ્ર
પાણી આવે તેટલામાંજ ત્રસજીવો હોય છે. તેનું નીચેનું
પાણી ઉપાનાળેલા સરાવલા (ચપણીયા) જેવું છે, મધ્યભાગ
જલ (વાલ) અને ઉપરનો ભાગ પસારેલી કુણી અથવા
સમ મર્યા છે. એવી રીતે એ શાશ્વતો છે.

આવે તે ચૌદ રાજ લોકની કેડથી નીચેના ભાગમાં
જલ તરક જમિન ડુંડીરથાને થાલી આકારે તીરછાલોક
પરુષો છે, એ મનુષ્ય લોક કહેવાય છે.

સમ પૃથ્વીથી સાતમે નેવું જોજન ઉંચપણે તારામંડળ
પાણી આ જોજન ઉંચપણે સૂર્યનું વિમાન છે. ત્યાંથી
પાણી જોજન ઉંચપણે ચંદ્રમાનું વિમાન છે. ત્યાંથી

ચાર ભેજન ઉંચપણે નક્ષત્રનાં વિમાનો છે. ત્યાંથી ભેજન ઉંચપણે પુષ્ટતું વિમાન છે. ત્યાંથી ત્રણ ભેજન ઉંચપણે શુક્રતું વિમાન છે. ત્યાંથી ત્રણ ભેજન ઉંચપણે બુધરપતીતું વિમાન છે.

ત્યાંથી ત્રણ ભેજન ઉંચપણે મંગળતું વિમાન છે. ત્યાંથી ત્રણ ભેજન ઉંચપણે શનિશ્વરતું વિમાન છે. નવસે ભેજન સુધી જ્યોતિષ ચક્ર છે,

ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે સુધર્મ ને બીજો ઈશાન નામે દેવલોક છે. એકેકો ચંદ્રમાને આકારે છે. બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. પહેલામાં બત્રીસ લાખ ને બીજામાં અઠાવીસ વિમાન છે, ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે સનતકુમાર અને ચૌથો મહેન્દ્ર નામે દેવલોક છે, અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે. બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્રીજામાં બાર લાખ ને ચૌથામાં આઠ વિમાન છે.

ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે પાંચમો વિમાન નામે દેવલોક છે, તે એકલો પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. તેમાં ચાર લાખ વિમાન છે ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે છઠો લાંતક નામે દેવલોક છે, એકલો ચંદ્રમાને આકારે છે, તેમાં પચાસ હજાર વિમાન છે.

ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે સાતમો વિમાન નામે દેવલોક છે, એકલો પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. તેમાં સાત હજાર વિમાન છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે આઠમો સહસ્રારને નામે દેવલોક છે.

ચંદ્રમાને આકારે છે. તેમાં છ હજાર વિમાન છે ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે નવમો આણુંત ને દશમો પ્રાણુત નામે દેવલોક છે, બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. તેમાં મલી ચારસે વિમાન છે ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે અગ્યારમો ચારણુ ને બારમો અચ્યુત એ બે દેવલોક ભેજાને છે. એકેકો અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે. બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. તેમાં મલી ત્રણસે વિમાન છે.

ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે નવ ત્રેવેચક છે, તેના નામ ૧ સુદર્શન, ૨ સુપ્રતિબંધ, ૩ મનોરમ; ૪ સર્વભાગદ્ર; ૫ વિશાલ, ૬ સૌમ્ય, ૭ સોમનસ, ૮ પ્રિયંકર, ૯ સર્વ આદિત્ય, પહેલી ત્રીકમાં એકસો અગીયાર વિમાન છે, બીજી ત્રીકમાં એકસો સાત વિમાન છે. ત્રીજી ત્રીકમાં એકસો વિમાન છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા ભેજન ઉંચપણે પાંચ અનુત્તર વિમાન છે, તેનાં નામ-૧ વિજય, ૨ વૈજયન્ત ૩ જયન્ત ૪ અપરાન્વિત ૫ સર્વાર્થ સિંધ મહાવિમાન સઘલા મળી વિમાન કુલે ૮૪૬૭૦૨૩ છે,

તે સર્વાર્થ સિંધ મહાવિમાનની ધ્વજથી બાર ભેજન ક્રમે સુવિતરિલા છે,

તે સુવિતરીલા કેવી છે? પીસ્તાલીસ લાખ ભેજનની સંખ્યા પહેાળી છે. ગોળાકાર છે. મધ્યે આઠ ભેજનની સંખ્યા છે, ઉત્તરતા છઠ માળીની પાંખ થકી પણ અધિક પાંખો છે. ગોળીર શંખ ચંદ્ર અંકરત્ન. રૂપાના પટ, પાણીના કાર, ને હીરસાગરના પાણીથી પણ અધિક ભેજનની સંખ્યા છે. ઉપર એક ભેજનના ચૌવીસ લાખ કરતાં વધુ ભેજન બાબે (૩૩૩ ધનુષ્ય ૩૨ આગળ) અવગાહી થાય તો ભેજનની બીજાણ રહ્યા છે. તે સ્વામી કેવા છે.